

Dr. Kolláth György

Közhiedelem, hogy az állam szolgájának – a közalkalmazottnak – nyugdíjas állása van. Kicsiny ugyan a javadalmazás, de a kockázat is csekély. A gazda nem szűnik meg, és a köz szolgálatában nem kell a Himaláját megmászni a biztonságos egzisztenciáért. Utasítást kell teljesíteni, de a korrekt csapatjáték elég. Eddig ez volt a tévhit. Két jogi eset azt példázza, hogy véttelen és védtelen, középkorú férfiak kerül(het)nek lapátra, ha a felsőbbség

Cím
Elbocsátások(k)

Dátum
2002.12.28.

megszorol, besokall, fiatalítani akar, vagy egyszerűen „konceptiót” vált. Aki tegnap még 50-60 közötti stabil, megbecsült, jutalmazott, és sosem megfegyelmezett egyetemi adjunktus, illetve szaktekintély főorvos volt, az (is) egy szemvillanás alatt válhat munkanélkülivé. Sebaj, mondhatnák: majd a törvény megvédi. Nem(igazán) teszi, sőt a szisztéma most kezd kiismerhetetlenné válni. Soha nyíltan nem vállalt sugallat érik be, mondván: nem kellene túlzottan kényeztetni a kirúgott dolgozókat!? Az inga átlendül(t) az embertelenség végletébe.

Nem pusztán két ember kálváriája a tét. Többezer olyan egészségügyi, oktatásbeli, közszolgáltató, rendvédelmi dolgozó, középkegyszer van, akinek rémisztő üzenet a két történet.

30 éve lépett be X az egyetem kapuján. Több nyelven beszél, oktatói munkáját nem érte kifogás, a kutató munkában pedig főként az intézményen kívül ért el eredményeket. Szakmájának megbecsült „homo faber”-e. 55 éves, szakmai „rendfokozata”: adjunktus. Egyetemén tucatjával vannak hasonló vállalattal rendelkezők – háborítatlanul. A felsőoktatásban aranyszabály, hogy korábban kandidátusi, ma un. PhD.-fokozat nélkül nem lehet az ember docens, s így nem válhat később professzorrá, magas egyetemi tisztség betöltőjévé sem, ám egyébként békén hagyják. Ezek vannak, akiket a fegyelmezett oktatói tevékenység, meg egy kis külső szerződéses munka kielégít, és szükség van rájuk. Szlogen: öreg kutya ne tanuljon új kunsztokat. Emberünket éveken át noszogatták, hogy szerezze meg a tudományos fokozatot. Ennek hiányában a minősítése úgy szólt 1998-ban, hogy csak részben teljesítette a követelményeket. 9 kritériumból 8 megvolt, de ez az egy hiányzott. Rá két évre szakmai alkalmatlanság+takarékosság címen, másik állás felajánlása és végkielégítés nélkül elbocsátották. Nem is egyszer, hanem két papíros révén, előbb ugyanis 30 napot emlegetve kapott egy statáriális előjelzést, majd jött a végleges elbocsátó levél. Emberünk nem hitt a szemének, és abban sem, hogy a pert elveszítheti. Mégis – jogerősen – ez történt. Annak ellenére elbukott, hogy a per során kiderült: szó nem volt itt takarékoságról, tehát a munkáltató egyik érve hamisnak bizonyult. Azután: más PhD. nélküli adjunktusok - mondvacsínált ok mentén - a helyükön maradhattak. Sehol nem volt szabályozva, milyen határidővel kell érvényesíteni az oktatói követelményt, még korrekt munkaköri leírás sem létezett. Egyszerűen a tanszékvezető vélte úgy, már nem várható X-től a fokozat megszerzése. Talán mindez egyoldalú bizonyítás keretében – sajnos – embertelenül is mérlegelhető. Ám a törvény azt mondja: a közalkalmazott felmenthető, ha „munkaköri feladatainak ellátására tartósan alkalmatlanná vált vagy munkáját nem végzi megfelelően”, csak hogy ez esetben „a felmentés előtt lehetőséget kell adni számára a vele szemben felhozott kifogások elleni védekezésre, kivéve ha az eset összes körülményeiből következően ez a munkáltatótól nem várható el” /Kjt. 30. § (1) bekezdés d.) pontja és (5) bekezdése/. Ez a biztosíték akkor működik helyesen, ha a kirúgás előtt a munkáltató ismeri és betartja a törvényt, a dolgozó jogára érdemben ügyel és figyelmeztet, esélyt ad számára a „végítélet” előtt. Esetünkben nem ez történt. Kis magyar jogi abszurdum, hogy ezt a törvényi előfeltételt az I. fokú bíróság még csak nem is vizsgálta, a másodfokú pedig azzal utasította el, hogy kereset-módosításnak nincs helye. Életkor szerinti diszkrimináció, valótlan felmentési hivatkozás, iratellenes határozat: semmit se számított. Egy (szak)embert leírtak, s ehhez a bíróság közönyösen

Dr. Kolláth György

---

asszisztált. Deák Ferenc mondta: igazságot ott fenn, a mennyben szolgáltatnak, itt lenn csak jogot. Olykor még azt sem. Reszkesetek adjunktusok!?

Immár a főorvosok is. Nem véletlen, hogy a másik eset a tekintélytisztelő, zárt és kiismerhetetlen egészségügyből való. Január 29-én több 50-es orvos, köztük kiemelkedő specialista főorvos (Y) kap egy főigazgatói papírt, melyben statáriális gyorsasággal felmentik. Két napon belül, mint kiveret kutya, el kell hagyni az intézményt. Az indoklás ennyi: „a miniszter létszámcsökkentést írt elő, amelynek következtében az Ön további foglalkoztatására nincs lehetőség”. A másfél évig tartó per I. fokú ítélete mindezt rendben lévőnek találja. Valójában az elbocsátás kurta indokolásának minden eleme hibás. Nem igaz pl., hogy a miniszter írt elő bármit is. A korabeli miniszterek – váltás volt a tárca élén – leépítés helyett átstrukturálásról, intézményvezetői, nem pedig szakember-cseréről, sőt a személyi döntések felülvizsgálatáról értekeztek. Helyettük egy főosztályvezető adott ki egy körlevelet, melyben a következő év költségvetési tervezését foglalta keretbe. A Kormány korábban csakugyan elrendelt létszámcsökkentést, s ahhoz zárta a felszabaduló álláshelyeket, ezt azonban az egészségügyben nem hajtották végre. Ha a Kormány eme határozatára hivatkoztak volna, a döntés szintűgy fájna, de jogilag támadhatatlan lett volna. Ám az apparátus hibázott, majd megvezette a bíróságot. El tudta hitetni, hogy jogilag azonos értéke van egy főosztályvezetői leiratnak, mint egy állampolgári jogot érintő-megvonó miniszteri rendeletnek. Ha tehát a miniszter anno a Kormány egy tagjaként maga is aláírta az ülésanyagot a jövő évi költségvetés törvényjavaslatáról, akkor az már a Kjt. 30. §-ának megfelelő miniszteri döntés is egyben. Ergo: miniszter és Országgyűlés ugyanaz, édes mindegy, mikor ki dönt, akár a miniszter is interpellálhatja majd a parlamentet?! Ha ezt joghallgató vizsgán mondja, sose kap diplomát. Ilyen szarvashiba az ügyben 5-6 is akadt. A bíróság mérlegelt, s ebben a törvény igen kevésbé érdekelte. Egyetlen törvénysértő mozzanat elég lett volna a jogsértés megállapításához. Mégis, falra hányt borsónak bizonyult például Y leépítése kapcsán a törvényben előírt állás-felajánlási kötelezettség elsumákolása, a kor szerinti diszkrimináció, az un. fiatalítás, ifjak új alkalmazása, s a rapid eljárás emberi méltóságot sértő formája.

Az orvosszakma a „szabadfoglalkozású” státuszért küzd. Nyilván nem így képzelel önön szabadságát. Csakhogy, amíg az egészségügy irányításában ilyen lépés felelősség nélkül megeshet, és ha totális hatalma van a főorvos felett intézménye vezetésének, addig valamennyiünk kiszolgáltatottsága is búvópatakként mindig előjöhethet. Régen azt kérdezte az orvos: mi baja lehet a betegnek? Ma azt is: nekem mi bajom lehet itt, mindebből?